

Rekommandation 7/2025
Forslag A 2020/UVN
Behandles af Udvalget for Velfærd i Norden

Bet over svar på Rek 7/2025 om En nordisk innsats for likestilling og rettferdighet

Udvalget for Velfærd i Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 7/2025 til efterretning og afventer *politisk dialog* hvad angår En nordisk innsats for likestilling og rettferdighet.

Baggrund

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd

at ta fram ett Nordiskt White Paper om jämställdheten där nordisk jämställdhetspolicy och befintlig forskning sammanställs och utvecklas

Svar fra Nordisk Ministerråd

Nordisk ministerråd takker Nordisk råd for rekommandasjonen om utarbeidelse av et White Paper om likestillingspolitikk og eksisterende forskning.

MR-JÄM deler virkelighetsforståelsen og bekymringene beskrevet i rekommandasjonen om tilbakeslag for kvinners og jenters likestilling, og seksuelle og reproduktive rettigheter. MR-JÄM setter pris på Nordisk råds engasjement for samtlige av temaene som nevnes i rekommandasjonen og vil gi anerkjennelse for den tydelige og konsekvente dedikasjonen Nordisk Råd viser for denne dagsorden.

MR-JÄM deler bekymringene, som er bakgrunnen for innsatsen at MR-JÄM i november 2024 lanserte Pushing for Progress. Det er en politisk erklæring og program for perioden 2025–2027. Programmet skal styrke det nordiske samarbeidet om likestilling, kvinners og jenters rettigheter samt LGBTI-personers like rettigheter. Med Pushing for Progress viser MR-JÄM at Norden har høye ambisjoner for likestilling og like rettigheter, og at Norden står samlet mot tilbakeslag og tar en tydelig internasjonal posisjon for å fremme videre fremgang.

I Pushing for Progress vektlegges koalisjonsbygging, partnerskap og styrking av allianser. Programmet bidrar til å samle nordiske og internasjonale aktører om felles strategier og kunnskapsdeling. Eksempelvis har MR-JÄM ved flere anledninger hatt dialogmøter med nordiske parlamentarikere omkring denne tematikken, bla. i New York under CSW69 og i Vanda på Nordic Gender Equality Days. MR-JÄM setter pris på den konstruktive dialogen og felles innsatsen.

Under Pushing for Progress inviterer MR-JÄM til Europarådets årlige IDAHOT+ Forum (den internasjonale dagen mot homofobi, bifobi og transfobi) i København mai 2026, der Danmark sammen med Nordisk ministerråd er medarrangører. Konferansen vil samle myndighetsrepresentanter, sivilsamfunnet, politiske beslutningstakere og aktivister m.fl., og skape en felles forståelse av og bevissthet om de pågående utfordringene som LGBTI-personer fortsatt opplever, og diskutere hvordan motvirke en tilbakegang for LGBTI-personers rettigheter.

MR-JÄM avholder også en høynivåkonferanse og toppmøte om likestilling og seksuell og reproduktiv helse og rettigheter i København i september 2026. Arrangementet vil mobilisere internasjonal oppmerksomhet, støtte og momentum for likestilling i tråd med initiativet.

Bill & Melinda Gates Foundation er partner i Pushing for Progress og bidrar med økonomisk støtte til de nordiske familieplanleggingsorganisasjonene, som bla. jobber med kvinner og jenters seksuelle og reproduktive rettigheter.

Nordisk råds engasjementet for dagsorden ble også synliggjort under fremleggelsen av Nordisk ministerråds likestillingsredegjørelse på Nordisk råd sesjon i 2025. Redegjørelsen fungerer både som en oversikt over likestilling som tverrgående perspektiv i ministerrådets arbeid, men gir også en samlet og strategisk redegjørelse for MR-JÄMs arbeid og politikkutvikling.

Utgangspunktet for det nordiske likestillingssamarbeidet er Nordisk ministerråds samarbeidsprogram for likestilling og LGBTI 2025–2030, som definerer mål, prioriteringer og retning frem til 2030. Programmet fremhever blant annet:

- kvinners og jenters rett til seksuell og reproduktiv helse og selvbestemmelse
- bekjempelse av kjønnsbasert vold og diskriminering
- likestilt foreldreskap og balanse mellom arbeid og familie
- sivilsamfunnets rolle og samarbeid
- økonomisk likestilling og rettferdig lønn
- barns og unges rettigheter, særlig jenters
- tiltak mot digital hets og diskriminering
- retten til kunnskap og utdanning, i tråd med bærekraftsmålene

All forskning og kunnskapsgrunnlag utviklet gjennom det nordiske samarbeidet er tilgjengelig og oppdateres løpende på norden.org. I tillegg finansierer ministerrådet Nordic Statistics Database, som inneholder egne indikatorer for likestilling, blant annet om lønn, utdanning, arbeidsmarked og representasjon i styrer og ledelse.

MR-JÄM finansierer det nordiske likestillingsfondet og LGBTI-fondet, som bla. støtter sivilsamfunn og organisasjoner som fremmer likestilling og LGBTI-personers rettigheter i Norden. Fondene kan bevilge økonomisk støtte til prosjekter med nordisk samarbeid og nytte.

Nordisk ministerråds sekretariat er også i dialog med NordForsk om et fremtidig forskningsprogram om kvinnehelse og velferd. Målet er å styrke nordisk forskning, sikre raske implementering av kunnskapsbaserte løsninger og bidra til mer likestilte helse- og velferdssystemer.

Samtidig utgjør flere andre temaer nevnt i rekommandasjonen fokusområder i ulike sektorer i ministerrådet. Dette gjelder for eksempel urfolks rettigheter, inkludert samers språk og kultur, som både MR-U, MR-K og MR-SAM jobber med på ulike måter. Det samme gjelder for områdene funksjonshinder og funksjonsnedsettelse, der Nordisk ministerråd har et omfattende arbeid, bla. med et eget samarbeidsprogram og rådgivende råd.

På bakgrunn av ovenstående vurderer MR JÄM at både Likestillingsredegjørelsen og Pushing for Progress og samarbeidsprogrammet allerede gir den helhetlige og strategiske oversikten som etterspørres, og at rekommandasjonen er oppfylt.

Samtidig vil MR-JÄM gjerne understreke at Nordisk ministerråd gjennom mange år har arbeidet for likestilling for menn og gutter. Samtlige av målene i samarbeidsprogrammet gjelder alle, uavhengig av kjønn. Blant annet innebærer dette frihet fra vold, kjønnsnormer, trivsel og livskvalitet. Samtidig har ministerrådet egne prosjekter og initiativer med menn og gutter som spesifikk målgruppe. Under finsk og ålandsk formannskap i 2025 ble menn og gutter særlig løftet gjennom en webinarserie om menns utfordringer. I tillegg har MR-JÄM bestilt en omfattende nordisk kartlegging av menns liv, trivsel og erfaringer, som lanseres i en rapport sommeren 2026. Rapporten vil være et sentralt bidrag og utgangspunkt for det videre nordiske likestillings samarbeidet om menn og gutter.

Udvalgets synspunkter

Udvalget noterer sig Nordisk Ministerråds initiativer, projekter og arrangementer og deler opfattelsen af relevansen og vigtigheden af disse.

Udvalget anerkender det nævnte arbejde i regi af Nordisk Ministerråd og støtter op om dette i arbejdet for at fremme en ligestillingsmæssig bæredygtighed i Norden og i resten af verden.

MR-JÅM vurderer, at den årlige ligestillingsredegørelse, Pushing for Progress-initiativet og samarbejdsprogrammet udgør en helhed samt en strategisk oversigt over ligestillingsområdet i Norden. Udvalget anser disse som vigtige styringsdokumenter og initiativer, men efterlyser fortsat et samlet, forskningsbaseret og strategisk værktøj, der kan være styrende for Nordens position både i de nordiske lande og internationalt. Udvalget fastholder desuden indspillet til Nordisk Ministerråds budget om at afsætte og øremærke budgetmidler til en hvidbog om ligestilling i Norden.

På den baggrund besluttede udvalget, at svaret på anbefaling 7/2025 om en nordisk indsats for ligestilling og retfærdighed ikke var tilfredsstillende, og ønsker at indgå i en politisk dialog.

Roskilde, den 24. februar 2026

Eva Lindh (S)
Nina Fellman (ÅSD)
Kristine Løfshus Solli (A)
Ronny Aukrust (A)
Maaret Castrén (samI)
Annette Holmberg-Jansson (MSÅ)
Aleksander Stokkebø (H)

Lill Harriet Sandaune (FrP)
Eva Biaudet (sv)
Henrik Rejnholt Andersen (M)
Liz Mattson (C)
Lotta Johnsson Fornarve (V)
Mikkel Bjørn (DF)
Vilhelm Junnila (saf)